

O výkladu ustanovení § 780 obč. zák. v doslovu § 65 III dílčí novely pojednal podrobně prof. Dr. Krčmář v Právniku roku 1918 str. 53 a následující. Podle výkladu toho, od něhož nejvyšší soud neshledává zaujmouti stanovisko odchylné, jest rozeznávati čtyři různé případy, zda totiž rodič právem vyděděný zemřel před zůstavitelem nebo zda rodič, který nebyl právem vyděděn, zemřel před zůstavitelem, nebo zda rodič právem vyděděný přežil zůstavitele, nebo zda rodič, který nebyl právem vyděděn, přežil zůstavitele. V souzeném případě rodič právem vyděděný přežil zůstavitele, a tu mají jeho potomci právo na díl povinný, a to jak za života svého rodiče tak i po jeho smrti. Že šlo tu o syna právem vyděděného, správně dovodil odvolací soud, zjistiť, že tento — Emanuel S. — závětí vyděděný uznal závěť a řekl, že nečiní na pozůstalost nároků, a usoudiv, že jeho prohlášení jen znamená, že neodporuje svému vydědění. Tím ovšem nemohl býti vyloučen nárok žalobkyně jako dcery vyděděného Emanuela S-a ve smyslu § 780 obč. zák., jak rovněž správně dovodil odvolací soud. Nebylo to vzdání se povinného dílu, jak žalovaní se snaží dolíčiti, nýbrž uznání správnosti závěti, kterou Emanuel S. byl vyděděn, neboť Emanuel S. nemohl se vzdáti práva, které neměl, a proto jest toto prohlášení otce žalobkyně bez významu pro oprávnění žalobkyně dle § 780 obč. zák., které jest jejím samostatným nárokem. Nelze-li v prohlášení Emanuela S-a shledávati vzdání se povinného dílu (nároku na povinný díl), padají tím veškeré důsledky, vyvozované žalovanými z předpokladu opačného. Správně tedy usoudil odvolací soud, že, i když otec žalobkyně přežil zůstavitelku, má žalobkyně nárok na povinný díl po své babičce Magdalence S-ové podle § 780 obč. zákona. Poněvadž pak první soud byl náhledu odchylného, že žalobkyně nemá nároku na povinný díl již z toho důvodu, že otec její pravoplatně se vzdal jakéhokoliv nároku na pozůstalost své matky Magdaleny S-ové, nezabýval se blíže dalšími okolnostmi pro vypočtení povinného dílu rozhodnými, a odvolacímu soudu nestály výsledky řízení k rozhodnutí věci, správně odvolací soud podle § 496 čís. 2 a 3 c. ř. s. zrušil rozsudek prvního soudu.

Čís. 12366.

Předpisy zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 2. července 1924, čís. 177 sb. z. a n., platí i při exekuci na dávky, vyplácené Všeobecným pensijním ústavem nebo připuštěnými náhradními ústavy, pokud neodporují předpisu § 46 zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n.

Předpis § 3 zákona čís. 314/20, připouštějící započítání příplatků jen při vedení exekuce osobou, k vůli které byl příplatek vyměřen, není v rozporu s ustanovením § 46 zákona čís. 26/29.

Při exekuci, kterou vede manželka pro své výživné, nelze do důchodu pojištěnce započítati výchovný příplatek, o který se zvyšuje jeho důchod podle § 22 zák. čís. 26/29.

(Rozh. ze dne 17. února 1933, R I 31/33.)

Soud první stolice povolil k návrhu manželky proti manželi exekuci k vydobytí a k zajištění výživného zabavením polovice pensijních důchodů dlužníka, vyplácených mu Pensijním ústavem průmyslu cukrovarnického v Praze. Dlužník i poddlužník podali rekurs proti povoluujícímu usnesení, pokud jím byla povolena exekuce uhražovací a zajišťovací také na polovinu vychovávacího příspěvku k pensijnímu důchodu. Rekursní soud vyhověl rekursu a zamítl exekuční návrh na zabavení polovice pensijních důchodů dlužníka, pokud v sobě zahrnoval i vychovávací příplatek na dítě. Důvody: Jde o vydobytí a zajištění výživného manželky. Jest tudíž samozřejmé, že vychovávací příplatek na dítě ve smyslu § 22 zákona ze dne 21. února 1929 čís. 26 sb. z. a n. nelze započítati do polovice důchodů zabavených pro manželčino výživné, ježto příspěvek na dítě není jen zvýšením důchodu invalidního, nýbrž má zvláštní účel, totiž, sloužiti k výživě dítěte, a jen to by mohlo naň vésti exekuci pro pohledávku svého výživného. Tomu nasvědčuje obdoba § 3 zákona čís. 314/1920 sb. z. a n. I když § 46 cit. zák. výslovně to neuvádí, nelze, jde-li o pohledávku jiné osoby, než dítěte, příspěvek na toto dítě postihnouti exekucí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu vymáhající věřitelky.

Důvody:

Nelze schváliti výklad, který dovolací rekurs dává ustanovení § 46 zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n. O exekuci na pensijní důchody, vyplácené Všeobecným pensijním ústavem nebo připuštěnými náhradními ústavy, nebylo v zákoně ze dne 16. prosince 1906 čís. 1 ř. zák. z roku 1907 ustanovení, nýbrž platily v té příčině předpisy čl. II zákona ze dne 26. května 1888, čís. 75 ř. zák. a čl. IX čís. 10 uv. zák. k ex. ř. Od 1. října 1914, kdy nabylo platnosti císařské nařízení ze dne 25. června 1914 čís. 138 ř. zák. nastala změna potud, že exekuce na pojistné dávky byla připuštěna jen v případech uvedených v § 19 a) čís. 1 a 2 tohoto nařízení, jinak byla prohlášena za nepřipustnou. Pokud exekuce byla přípustná, zejména tedy podle § 19 a) čís. 1 pro zákonné nároky na výživné, zůstaly jinak v platnosti předpisy zák. čís. 75/1888 a čl. IX čís. 10 uv. zák. k ex. ř., zejména předpis o existenčním minimu, poněvadž cís. nařízení čís. 138/1914 nechtělo postavení pojištěnce zhoršiti, nýbrž zlepšiti. Zákon čís. 75/1888 byl nahrazen zákonem ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. v doslovu zákona ze dne 2. července 1924, čís. 177 sb. z. a n. Ten (v § 6) zrušil všechny předpisy, které odporovaly jeho ustanovením, zejména veškeré dosavadní předpisy, kterými exekuce na některé ze služebních platů, uvedených v § 1, nebo na výslužné, odbytné a zaopatřovací platy, uvedené v § 2, byla zcela nebo z části vyloučena. Tím pozbyl předpis § 19 a) cís. nař. ze dne 27. června 1914, čís. 138 ř. z. platnosti, a přípustnost exekuce na nároky pojištěnců z pensijního pojištění řídila se výlučně podle ustanovení zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n.

Zákonem ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n. (§ 46) byla opětne zavedena nezabavitelnost pojistných nároků z důchodů s výjimkou ustanovenou v čís. 1. a 2. tohoto paragrafu. Exekuce pro zákonné výživné byla ustanovením čís. 1 připuštěna až do polovice dávky. Podle § 197 tohoto zákona pozbyla platnosti dnem jeho účinnosti ustanovení dosavadních právních předpisů, upravujících stejné předměty jako tento zákon, »pokud nejsou tímto zákonem výslovně zachována v platnosti nebo se z něho jinak nepodává«. Zákon ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n. nebyl sice výslovně zachován v platnosti, ale z úvahy, že účelem ustanovení § 46 bylo zřejmě zvětšiti ochranu pojištěnců před jejich věřiteli, vyplývá, že zákonodárce nezamýšlel pro obor pensijního pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách úplně zrušiti platnost zákona ze dne 15. dubna 1920, čís. 314 sb. z. a n., nýbrž chtěl ho i pro tento obor ponechat v platnosti, pokud neodporuje předpisu § 46 cit. zák. (stejně Gallas Výklad k zákonu o pensijním pojištění str. 133). Předpis § 3 odst. (2) zákona čís. 314/20, připouštějící započítání příplatků jen při exekuci osobou, k vůli které byl příplatek vyměřen, není v rozporu s ustanovením § 46 zákona 26/29, nýbrž naopak jej doplňuje a zjednává průchod správné zásadě, že výchovné, o které byly zaopatřovací požitky zvýšeny vzhledem k tomu, že pojištěnec musí nésti náklad na výživu nebo výchovu určité osoby, nemá býti odnímáno tomuto svému účelu. Opačný názor by vedl k tomu, že by částka, na kterou by manželka mohla vésti exekuci pro své výživné, byla tím větší, čím by byl větší počet nezaopatřených dětí pojištěncových, ačkoliv počtem dětí vzrůstá i břímě, které pojištěnci ukládá povinnost děti vyživovati, kdežto potřeby manželky o sobě se tím nijak nezvětšují. Jest tedy přisvědčiti rekursnímu soudu, že při exekuci, kterou vede manželka pro své výživné, nelze do důchodu pojištěnce započítati výchovný příplatek, o který se zvyšuje jeho důchod podle § 22 zák. čís. 26/1929.

Čís. 12367.

Exekuce na základě říšskoněmeckého rozsudku.

Pokud nebylo odporu (§ 83 ex. ř.) právoplatně vyhověno, může býti rozhodnuto o rekursu povinného proti povolení exekuce.

K průkazu, že právní věc podle ustanovení platných v tuzemsku o příslušnosti mohla býti zahájena ve státě říšskoněmeckém, nestačí doklad o tom, že spor proti povinnému byl zahájen u říšskoněmeckého soudu podle §§ 23 a 29 něm. c. ř. s., aniž doklad o tom, že hypoteční dluh povinného byl podle zákona splatný v Německu a že povinnému přísluší proti kupiteli nemovitosti v Německu nárok na vyrovnání zhodnocení.

(Rozh. ze dne 17. února 1933, R I 44/33.)

Soud první stolice povolil exekuci na základě říšskoněmeckého exekučního titulu. Rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.